

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Проект-дослідження
Наукові товариства в Україні

Виконала:
студентка групи ПМОм-11
Плетеня Олена

Львів 2024

Наукові товариства відіграють важливу роль у розвитку науки та підтримці наукового спілкування. Це об'єднання фахівців із певної наукової дисципліни, які співпрацюють для обговорення актуальних тем, публікації досліджень і поширення наукових знань. Товариства можуть мати як національний, так і міжнародний характер. В Україні діяльність наукових товариств має давню історію, яка починається з XIX століття. Наприклад, Одеське товариство історії й старовини було засноване в 1839 році, а Київське медичне товариство — у 1840-му.

Окрім цього, у 1873 році було засноване Наукове товариство імені Шевченка (НТШ) у Львові, яке стало осередком наукового життя не лише в Україні, а й серед українців за кордоном.

Товариства в Україні також працювали в різних напрямках науки. Історико-філологічні товариства — сприяли розвитку досліджень у галузі історії та філології. Серед них:

Історичне товариство Нестора Літописця (1873—1932), — основний напрямок його роботи полягав у дослідженні історії української історії загалом. Товариство також займалося вивченням археологічних артефактів та публікацією наукових досліджень з історії.

Історико-філологічне товариство при Харківському університеті (1877—1919), товариство досліджувало українську та світову літератури, займалося лінгвістикою, історією літератури, а також етнографією.

Історико-філологічне товариство при Новоросійському університеті (1889—1917) - товариство проводило тематичні

засідання (на них заслуховувалися доповіді з історіографічної, джерелознавчої, археографічної, археологічної, етнографічної та філологічної проблематики), налагоджувало зв'язки з рос. й іноземними наук. установами; збирало рукописи, коштовні видання, етнографічні й археологічні матеріали; організовувало пошукові екскурсії та експедиції.

Медичні товариства зосереджувалися на медичних дослідженнях та популяризації медичних знань. Вони активно впроваджували нові методи лікування, організовували медичні конгреси та співпрацювали з міжнародними медичними організаціями.

Київське медичне товариство (1840) та Одеське медичне товариство (1849) займалися дослідженням різних напрямів медицини, розвитком хірургії, терапії, а також епідеміології. Їхні члени публікували праці з нових методів лікування, анатомії та фармакології.

Товариства природників відігравали важливу роль у вивченні природи, флори та фауни України. Вони займалися біологічними дослідженнями, вивчали екосистеми, геологію та клімат регіонів. Діяльність цих товариств сприяла розвитку природничих наук і захисту навколишнього середовища.

Товариства дослідників природи при університетах у Києві, Харкові та Одесі (1869—1870) займалися збиранням інформації про флору і фауну, публікацією наукових досліджень у галузі ботаніки, зоології, а також дослідженням природних ресурсів країни.

Подільське товариство природознавців і любителів природи (1910) — його учасники вивчали природу Поділля, організовували наукові експедиції для дослідження річкових систем і ґрунтів.

Деякі товариства об'єднували кілька наукових дисциплін і займалися широким спектром наукових досліджень. Вони сприяли розвитку фундаментальних наук і поширенню знань серед населення.

Наукове товариство імені Шевченка (НТШ, 1873) — це товариство мало ключову роль у популяризації української науки. Його діяльність охоплювала широке коло дисциплін: від історії та філології до природничих і технічних наук. НТШ публікувало наукові журнали, зокрема “Записки НТШ”, організовувало конференції та видавало книги українських науковців.

Українське наукове товариство в Києві (1907) також об'єднувало науковців різних дисциплін і займалося популяризацією української науки. Товариство проводило конференції та симпозіуми, видавало праці з історії, літератури, етнографії та природничих наук.

Унаслідок політичних подій ХХ століття багато наукових товариств продовжували свою діяльність у діаспорі. Після 1917 року більшість українських наукових товариств діяла на еміграції, зокрема в Чехословаччині, США та Канаді. Наприклад, у США діяли Українське богословське наукове товариство — це товариство займалося дослідженням української духовної спадщини, богослов'я та церковної історії., Українське генеалогічно-геральдичне товариство— фокусувалося на вивченні української генеалогії, родоводів та родинних гербів.

Зі здобуттям Україною незалежності в 1991 році, наукові товариства відродили свою діяльність. Багато філій колишніх всесоюзних товариств стали самостійними, наприклад, Товариство “Знання” України (Товариство традиційно займається поширенням наукових знань, висвітленням досягнень культури, дбає про розробку та впровадження нових інформаційно-освітніх технологій). Виникли нові товариства, зокрема, Українське товариство нейронаук є об'єднанням громадян України, котрі проводять дослідницьку та/або викладацьку роботу у царині комплексу наукових дисциплін, які об'єднуються під терміном "нейронауки". Сюди належать вивчення молекулярних основ діяльності клітин нервової системи, нейрофізіологія, нейроморфологія, нейрохімія, нейрофармакологія, нейробиологія, нейропсихологія, медичні аспекти згаданих дисциплін та суміжні галузі науки.

Наукові товариства відіграли важливу роль у становленні та розвитку науки в Україні. Вони сприяли науковому спілкуванню, обміну ідеями, розвитку нових галузей науки та популяризації наукових знань. Наукові товариства й сьогодні залишаються осередками наукового життя, що сприяє зростанню та розвитку науки в Україні та світі.

Джерела:

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%B%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE
2. <https://esu.com.ua/article-12777>